

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
Α. Φλωρόπουλου
για μαθητές με απαιτήσεις

30
ΧΡΟΝΙΑ ΔΕΙΞΕΤΕ

<http://www.floropoulos.gr> - email: info@floropoulos.gr

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42
• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Α. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο 6 Απριλίου 2024

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1. 1-Σ: ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μηδὲ δήμους οἰκῶμεν ἰδίους ἕκαστοι διωρισμένοι δικαίους

2-Σ: ἀλλὰ πάντας ἀνθρώπους ἠγώμεθα δημότας καὶ πολίτας, εἷς δὲ βίος ἢ καὶ κόσμος, ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῶ συντρεφομένης.

3-Λ: Οὐ γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης συνεβούλευεν αὐτῶ, τοῖς μὲν Ἑλλησιν ἡγεμονικῶς τοῖς δὲ βαρβάροις δεσποτικῶς χρώμενος

4-Λ: τὸ δ' Ἑλληνικὸν καὶ βαρβαρικὸν μὴ χλαμῦδι μηδὲ πέλτη μηδ' ἀκινάκη μηδὲ κἀνδυ διορίζειν, ἀλλὰ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ἀρετῇ τὸ δὲ βαρβαρικὸν κακία τεκμαίρεσθαι

5-Λ: πατρίδα μὲν τὴν οἰκουμένην προσέταξεν ἡγεῖσθαι

B1. Ο Ζήνων, ο ιδρυτής του στωικισμού, είχε γράψει ένα έργο με τον τίτλο Πολιτεία που δεν σώθηκε. Όπως ο Πλάτων στη δική του Πολιτεία, με την οποία αναπόφευκτα θα συγκρινόταν οποιαδήποτε άλλη, έτσι και ο Στωικός φιλόσοφος κάνει τη δική του, εναλλακτική πολιτική πρόταση για την ιδανική πολιτεία, στο πλαίσιο όμως μιας εποχής που αλλάζει. Πρόκειται, ίσως, για μία κοινότητα σοφών και ενάρετων ανθρώπων, όπου η ιδιότητα του πολίτη είναι μία μόνο πτυχή της ηθικής προσωπικότητας. Ο Πλούταρχος για τους σκοπούς του δικού του έργου συνδέει στοιχεία της ουτοπικής στωικής πόλης με την πολιτική του Μ. Αλεξάνδρου, ο οποίος έχει χαρακτηριστικά φιλοσόφου και κάνει ένα αναχρονισμό: η δράση του Ζήνωνα ξεκίνησε γύρω στο 300 π.Χ. 23 χρόνια μετά τον θάνατο του Αλέξανδρου. Σύμφωνα με τον Πλούταρχο το έργο του Ζήνωνα θεωρείται πολύ σημαντικό καθώς αποβλέπει στο να μην νιώθουμε ως κάτοικοι ξεχωριστών πόλεων ή δήμων που ακολουθούν ιδιαίτερους κανόνες δικαίου που έχουν θεσπιστεί για κάθε πόλη ή δήμο χωριστά. Αντίθετα πρέπει: να

θεωρούμε όλους τους ανθρώπους συνδημότες και συμπολίτες, να επικρατεί ένας κοινός τρόπος ζωής και να υπάρχει μια ενιαία τάξη δηλαδή ένας τρόπος οργάνωσης της πολιτείας, με βάση ένα κοινό για όλους νόμο, ώστε να υπάρχει ευνομία και ζουν όλοι οι άνθρωποι με αρμονία και ομόνοια. Με το χιαστό σχήμα (μη κατά πόλεις μηδέ δήμους δημότας και πολίτας) τονίζεται ο κατακερματισμός των ανθρώπων σε αντίθεση με την πρόταση του Ζήνωννα να επικρατήσει ένας φυσικός νόμος κοινός για όλους. Είναι εμφανές το ιδεώδες του κοσμοπολιτισμού που προβάλλει ο Ζήνων, μια παγκόσμια πολιτεία όπου κυριαρχεί η αρετή και η ομόνοια και οι σχέσεις δεν διακρίνονται από φυλετικές, θρησκευτικές, νομικές, πολιτικές και πολιτισμικές διακρίσεις. Οι νόμοι θα στηρίζονταν στον ορθό λόγο σύμφωνα με το νόμο της φύσης. Σύμφωνα με τον φυσικό νόμο μπορεί να επικρατήσει μια ενιαία νοοτροπία ένας κοινός τρόπος σκέψης και συμπεριφοράς στο πλαίσιο μιας ενιαίας οργανωμένης πολιτικής κοινότητας. Σύμφωνα με τον Ζήνωννα η πολιτεία ήταν πρότυπο τότε στην ανθρωπότητα θα υπήρχαν αρχές να την ενώνουν πνευματικά και πολιτικά, ώστε η οικουμένη να θεωρείται μία και αδιαίρετη πόλη. Η άρση των γεωγραφικών και εθνικών περιορισμών και η υιοθέτηση ενός κοινού τρόπου ζωής για όλους τους ανθρώπους που προτείνεται από τον Ζήνωννα αισθητοποιείται εναργέστερα με τη χρήση της παρομοίωσης «ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῷ συντρεφομένης». Στο πλαίσιο μιας αγέλης τα ζώα δεν ανταγωνίζονται τα ένα το άλλο, αλλά τρέφονται όλα μαζί αρμονικά, με ομόνοια, καθώς διαβιούν σύμφωνα με τον φυσικό νόμο. Αντίστοιχα στους ανθρώπους ο νόμος της φύσης ταυτίζεται με τον ορθό λόγο που δε διαφοροποιείται με βάση τον χώρο και τον χρόνο. Βασικό λοιπόν χαρακτηριστικό της οικουμενικής πόλης είναι η ευνομία, η οποία βέβαια αποτελούσε μόνιμο αίτημα στη θεωρία και την πρακτική της ελληνικής αρχαιότητας. Στους Στωικούς, ο νόμος είναι ουσιαστικό στοιχείο της πόλης, η οποία ορίζεται ως ένα «πλήθος ανθρώπων που διοικούνται από τον νόμο», τον φυσικό νόμο που ισχύει για όλα τα πράγματα. Ο ηγέτης αυτής της κοσμόπολης πρέπει να γνωρίζει τα αγαθά και τα κακά, να κατέχει το κύριο πολιτικό αγαθό, την αρετή, και να αναλαμβάνει πολλαπλούς ρόλους (κυβερνήτης, δικαστικός, παιδαγωγός κ.ά.), ώστε να διασφαλιστεί η ευνομία. Άρα σε αυτή την ουτοπική πολιτεία σοφών και ενάρετων ανθρώπων, καθένας χάρη στην ηθική του προσωπικότητα, θα ενεργεί σύμφωνα με την αρετή στην ιδιωτική και δημόσια ζωή του, ενώ ο ηγέτης της θα ξεχωρίζει για την φρόνηση και την αρετή του, και έτσι θα είναι σε θέση να διασφαλίζει την ευνομία.

B2. ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Αρριανός, Αλεξάνδρου Ανάβασις, §§7.30.1-7.30.2

Σύμφωνα με το αρχαίο κείμενο ο Αλέξανδρος δημιούργησε ένα οικουμενικό κράτος που περιλάμβανε ένα πλήθος λαών με διαφορετικές γλώσσες, θρησκείες, νοοτροπίες. Για να κυβερνηθεί αυτό το κράτος, έπρεπε να εφαρμόσει μια πολιτική κοινώς αποδεκτή από όλους. Έτσι, επεδίωξε να συμπεριφέρεται περισσότερο ως αγαθός ηγεμόνας που επιτελεί θεϊκή αποστολή παρά ως κατακτητής (κοινός ήκειν θεόθεν άρμοστής και διαλλακτής τῶν ὄλων). Έτσι και στο παράλληλο κείμενο ο Αρριανός αναφέρει ότι ο Μ. Αλέξανδρος «έγινε ο αδιαφιλονίκητος βασιλιάς και των δύο ηπείρων και έφθασε παντού το όνομά του» και ότι «δεν ήταν δυνατό να γεννηθεί χωρίς θεία παρέμβαση ένας τέτοιος άνθρωπος». Στο κείμενο του Πλουτάρχου φαίνεται ότι η τακτική που εφάρμοζε για να σταθεροποιήσει την κυριαρχία του προέβλεπε: α) ή την ειρηνική ένταξη στο κράτος του των φυλών ή λαών που συναντούσε ή την επιθετική κατάκτηση με την δύναμη των όπλων αν αντιστέκονταν, β) στους κατακτημένους λαούς εφάρμοζε ένα πρόγραμμα πολιτισμικής ομογενοποίησης, δηλαδή αναμείγνυε διαφορετικούς τρόπους ζωής, ήθη, έθιμα, ακόμα και τρόπους ένδυσης και διατροφής. Στο πλαίσιο αυτό ενθάρρυνε και τους μεικτούς γάμους ως μέσο συμφιλίωσης Ελλήνων και Περσών. «ὥσπερ ἐν κρατῆρι φιλοτησίῳ» (= όπως σε μια κούπα φιλίας) παρομοιάζεται η ανάμειξη των τρόπων ζωής, ηθών, εθίμων με την ανάμειξη οίνου και νερού μέσα σε ένα μεγάλο συμποσιακό αγγείο.

Όλες αυτές οι αντιλήψεις έρχονταν σε αντίθεση με τις συμβουλές του Αριστοτέλη, καθώς πια επικρατούσε μια νέα αντίληψη για την πατρίδα. Η αγάπη προς την πατρίδα συνεχίζει να θεωρείται βασικό καθήκον, ωστόσο ήδη οι Κυνικοί επαναπροσδιορίζουν τη σημασία του όρου. Καθώς το άτομο δεν προσδένεται ούτε περιορίζεται στην πόλη και τον τόπο του, ο όρος διευρύνεται, για να συμπεριλάβει ολόκληρο τον κόσμο. Η αντίληψη ότι υπάρχει ουσιαστική και φυσική σύνδεση του καθενός με την ανθρωπότητα, η προτεραιότητα της ανθρώπινης ιδιότητας, είναι η βάση του στωικού κοσμοπολιτισμού. Ο Αλέξανδρος παρουσιάζεται εδώ σαν να έχει σχεδιάσει και να εφαρμόσει ένα πρόγραμμα πολιτισμικής ομογενοποίησης. Πάντως ο νέος ελληνιστικός κόσμος που προέκυψε από την εκστρατεία του Αλέξανδρου ανέδειξε καινούργιες αξίες, που υπονόμισαν τις αξίες των πόλεων - κρατών. Και στο ηθικό - πολιτικό επίπεδο, η ηθική του δασκάλου του Αλέξανδρου, του Αριστοτέλη, αντιστοιχούσε στη μικρή κλίμακα μιας πόλης και όχι στην αναδυόμενη οικουμένη. Γι' αυτό και ο Αρριανός αναδεικνύει την οικουμενική αποδοχή του Μ. Αλεξάνδρου, αιώνες μετά τον

θάνατό του: «ακόμη με την τιμή που του απονέμουν μέχρι σήμερα οι άνθρωποι και με την επιβίωση της μνήμης του πέρα από το ανθρώπινο μέτρο»

B3. 1-δ, 2-α, 3-γ, 4-β, 5-ε

B4. 1-α, 2-δ, 3-β, 4-γ, 5-ε

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1. Όταν η Μανδάνη ετοιμαζόταν για να γυρίσει πάλι στον άνδρα της, ο Αστυάγης παρακαλούσε αυτή να του αφήσει τον Κύρο. Αυτή απάντησε ότι ήθελε να κάνει κάθε χάρη στον πατέρα της, όμως νόμιζε πως ήταν δύσκολο να αφήσει το παιδί χωρίς τη θέλησή του. Τότε λοιπόν λέει ο Αστυάγης στον Κύρο: Παιδί μου, αν μείνεις κοντά μου, πρώτα κανείς δεν θα εμποδίσει την είσοδό σου σε εμένα, αλλά όταν θέλεις να έρχεσαι σε εμένα, θα είναι στο χέρι σου. Και θα σου χρωστώ ευγνωμοσύνη όσο περισσότερες φορές έρχεσαι σ' εμένα. Έπειτα θα χρησιμοποιείς τα άλογά μου και άλλα όσα τυχόν θέλεις και όταν φύγεις, θα φύγεις έχοντας όσα τυχόν εσύ ο ίδιος θέλεις.

Γ2. Ο Αστυάγης στο τέλος του υπόσχεται ότι θα του δώσει και παιδιά για να παίζει και ότι άλλο του ζητήσει. Όταν τελικά η μητέρα ζήτησε από τον Κύρο την απόφασή του, εκείνος δεν καθυστέρησε αλλά αμέσως είπε ότι θέλει να μείνει.

Γ3. α) αὐτῆς: επαναληπτική αντωνυμία, αὐτῶν

ἐμοὶ: προσωπική αντωνυμία, ἡμῖν

οὐδείς: αόριστη αντωνυμία, οὐδένες

τοῖς ἐμοῖς: κτητική αντωνυμία, τῶ ἐμῶ

οὗς: αναφορική αντωνυμία, οὗν.

Γ3. β) οἶσθα, εἰδῆς, εἰδείης, ἴσθι, εἰδέναι, εἰδώς-υῖα-ός, ἄπει, ἀπίης, ἀπίοις/ἀπιόιης-ἄπιθι, ἀπιέναι, ἀπιών-οὔσα-όν.

Γ4. α) ὡς ἀπιουῖσα= τελική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο ἡ Μανδάνη

τῶ πατρὶ= ἔμμεσο αντικείμενο στο χαρίζεσθαι

ἄκοντα= επιρρηματικό κατηγορούμενο τρόπου στο τὸν παῖδα

ἵπποις= αντικείμενο στο χρήση

αὐτὸς= κατηγορηματικός προσδιορισμός στο ενν. σὺ.

Γ4. β) Ὁ Ἀστυάγης ἔλεγε τῷ παιδί ὅτι , εἰ μένοι παρ' αὐτῷ, πρῶτον μὲν τῆς παρ' αὐτὸν εἰσόδου τούτῳ, οὐδεὶς ἄρξει.

Ὁ Ἀστυάγης ἔλεγε τῷ παιδί, εἰ μένοι παρ' αὐτῷ πρῶτον μὲν τῆς παρ' αὐτὸν εἰσόδου τούτῳ οὐδένα ἄρξειν.